No. 65. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Woensdag 2 Junij.

De Staatsraad, Gouverneur der Provincie Noord-Braband, herinnert de Besturen der Steden en Gemeenten in deze Provincie, alsmede de verdere Kollegien en Ambtenaren binnen dezelve, gelijk ook alle andere houders van *pretentien* ten lasten van het Rijk, over het jaar 1840, dat de tijd tot het indienen van hunne rekeningen, memorien of declaratien deswegens, achtervolgens de wet van 8 November 1815, met *den laatsten der maand Junij aanstaande*, finaal zal zijn verstreken, na welken dag geene derzelven meer kunnen worden aangenomen; en noodigt hen mitsdien uit, *om vóór dat tijdstip* en zonder daartoe den uiterlijken termijn, bij voorschreve wet gesteld, af te wachten, de hiervoor bedoelde stukken aan het Ministerieel Departement of andere Autoriteit die het behoort en daar zulks gebruikelijk is, intezenden; wordende voorts aan de voorschreve Besturen, Kollegien en Ambtenaren opgemerkt, dat zij in hunne kwaliteit persoonlijk aansprakelijk zijn, wegens het niet binnen den bepaalden tijd inzenden van alle reclamatien, welke zij ambtshalve behooren te doen, of die hun door derzelver onderhoorigen ter hand gesteld of toegezonden moeten worden.

Hertogenbosch, den 13 *Mei* 1841.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd,
Baron. Van den BOGAERDE.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 29sten Mei.

De kamer der afgevaardigden heeft gisteren haren arbeid ten einde gebragt. Daar die van de pairs afgebroken is geworden door het proces van *Darmès*, zoo zal de tegenwoordige zitting eerst in de volgende maand kunnen gesloten worden. De nu afgeloopen zitting is vooral merkwaardig geweest door het groot aantal credieten, die gezamenlijk tot een hooger cijfer zijn gebragt dan immer te voren. De kamer is gedurende bijna zeven maanden, te weten 204 dagen bijeen geweest, zijnde den 6den November geopend, hebbende zij gedurende dien tijd 144 openbare zittingen gehouden. Drie discussien hebben inzonderheid de openbare aandacht bezig gehouden: het adres van antwoord op de openingsaanspraak, de fortificatien van Parijs en de geheime fondsen, die allen aanleiding gegeven hebben om de kwestie van oorlog of vrede te behandelen. Alle drie zijn echter uiterst gunstig voor het tot het behoud des vredes gezind ministerie uitgevallen, en wel: het adres, waarover tien dagen beraadslagd werd, met 247 tegen 161 stemmen; de fortificatien die eveneens tien zittingen ophielden, met 237 tegen 162; de geheime fondsen met 235 tegen 145 stemmen. De in den loop der zitting toegestane credieten zijn 38 in getal, te weten: over de dienst van 1838 en 1839, 5,715,765 fr.; over de dienst van 1840, 193,089,065 fr.; over de dienst van 1841: 228,579,714 fr.; over de dienst van 1842: 103,822,000 fr. Het budget van uitgaven is geraamd op 1,276,338,067 fr. en dat van ontvangsten op 1,161,838,142 fr. zoodat hieron een te kort is van 20,952,476. In het geheel heeft de kamer in den loop dezer zitting 69 ontwerpen van wetten onderzocht, 56 er van aangenomen, één verworpen; omtrent de overige is slechts rapport uitgebragt. Bij de massa der in deze zitting gestemde buitengewone en supplementaire credieten over 1840 en 1841, ten bedrage van ongeveer 421 millioenen, moeten nog gevoegd worden 135 millioenen buitengewone credieten in de vorige zitting over dezelfde jaren gestemd, zoodat de kamer in deze twee zittingen 556 millioenen boven de raming van het budget heeft toegestaan. De finantiele toestand is voor het volgende jaar niet veel geruststellender; het budget van 1842 toch is ruim 87 millioenen hooger dan dat van het tegenwoordige jaar, en de kamers hebben nu reeds aan buitengewone credieten 103 millioenen over 1842 toegestaan.

— Bij het hof der pairs zijn gisteren de pleidooijen ten einde gebragt. De procureur-generaal heeft de schuld van *Darmès* en *Duclos* volgehouden, en *Considère* aan het wijs oordeel van het hof overgelaten. Het arrest zal waarschijnlijk nog heden uitgebragt worden.

— De dagbladen *Le Commerce*, *le National*, *le Journal du peuple*, *la Gazette de France* en *l'Echo Français* zijn gisteren allen in beslag genomen, vermoedelijk wegens een brief door al die bladen geplaatst van zekeren heer *S. Divier* en betrekkelijk de gebeurtenissen te Grenoble in 1816.

— De heeren *Piscatory* en *Foy* zijn den 23sten te Toulon aangekomen, om aan boord van het fregat *Didon* naar Athene, ter vervulling der hun opgedragene zending, te vertrekken.

— De gewone tijdingen uit Madrid gaan tot den 22sten. Zij melden dat de nieuwe president van den raad, de heer *Gonzales*, het zoogenaamd programma, dat hem tot rigtsnoer in zijn bestuur moet leiden, aan de beide kamers had medegedeeld. Volgens hetgeen de berigten daarvan zeggen is dit stuk in een zeer bezadigden geest gesteld en had ook den bijval zoo bij de kamer der gedeputeerden als in den senaat verworven. Het ministerie meent dat het in overeenstemming met de tegenwoordige cortes de zaken des lands zal kunnen besturen, en belooft, zich op de verbetering van alle takken des staatsbestuurs, de nijverheid, de staatkunde, het regt of de finantien betreffende, te zullen toeleggen.

De regent heeft het opperbevel over de koninklijke garde aan den ouden hertog *van Saragossa* toevertrouwd, waardoor hij in staat is denzelfden invloed als te voren op dit korps uit te oefenen.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 3 pCt. gec. 114,50; 3 pCt. 79,15; Nap. r. 104,30; Sp. Ardoins 24¼; Rom. L. 102.

Van den 30sten. — Het hof der pairs heeft gisteren avond ten zeven ure uitspraak gedaan in de zaak van *Darmès* en zijne beide medebeschuldigden. *Considère* is vrijgesproken en op vrije voeten gesteld; *Duclos* is naar de gewone regtbank verwezen; *Darmès* is tot de doodstraf veroordeeld.

— Een der dagbladen deelt een brief van prins *Louis Bonaparte* mede, in welken hij zich zeer beklaagt over de gestrenge behandeling op het fort van Ham, waar hij dezelfde vertrekken bewoont die tot opsluiting der gevallen Ministers van *Karel X* gestrekt hebben. De Vader van genoemden prins, voormalig Koning van Holland, is, volgens een brief van Livorno, over Napels en Civita-Vecchia aldaar aangekomen.

— Uit Havre is berigt wegens de ongemeen snelle heen- en terugreis der van daar op St. Petersburg varende stoomboot *de Tage* welk vaartuig, den 9 dezer van Havre vertrokken, zich den 16den reeds op de plaats zijner bestemming bevond, vier dagen te Cronstad gebleven is, om te lossen en te laden, en reeds gisteren in eerstgemelde haven is wedergekeerd.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 29sten Mei.

Den 22sten dezer is te Mentz een ongeval gebeurd, 't welk voor de daarin betrokkene personen gelukkig geene andere nadeelige gevolgen gehad heeft dan schrik en ontsteltenis. Tusschen vijf en zes ure in den achtermiddag is een badschip, dat aan de landingsplaats der stoombooten lag, plotseling op den Rijn gezonken. De aanwezige badgasten, vooral de dames, hadden de uiterste moeite om het zinkende schip te verlaten. Wat de oorzaak van het geval geweest is, weet men niet; maar er is een geregtelijk onderzoek begonnen, 't welk men hoopt, dat de zaak zal ophelderen.

— De reis van prins *Metternich* naar den Rijn is tot het laatst van Junij uitgesteld, denkelijk dewijl die staatsman eerst den [illegible] der discussien over de graanwetten in het Engelsch Parlement, waaraan men te Weenen groot gewigt hecht, wil afwachten.

In brieven uit Rome, van den 16den, leest men, dat [illegible] nieuwe verwikkeling heeft opgedaan nopens de aangelegenheden [illegible] Pruissen, door den dood en de vervanging van den [illegible] *Husgen*. Terwijl het geschil op het punt stond om [illegible] worden, moet thans alles wederom in duigen liggen. [illegible] boden ontslag des bisschops van Podlachye, was [illegible] Rusland echter als beslecht te beschouwen.

— Volgens te Trieste ontvangen berigten uit Konstantinopel, is de rust in de districten Nissa, Sophia en Philippopolis weder hersteld, nadat zestig dorpen door de bloedgierige Albanezen ten eenenmale verwoest waren.

Andere brieven zeggen, dat het aantal der Insurgenten op Candia bereids tot zestienduizen was aangegroeid, en dat de inwilligingen der Porte daar vermoedelijk te laat zouden komen.

Valenzas, die zich aan het hoofd van den opstand in Thessalië gesteld heeft, zag zijne benden door talrijke vrijwilligers uit Griekenland en Epirus versterkt, hoedanig ook de ontevredenen op Candia te hulp snellen. Een dagblad van Creta dringt aan op de noodzakelijkheid om den bijstand van het christelijk en beschaald Europa plegtig in te roepen. Op het eiland Cyprus heeft de Pacha een Raad, uit voorname Christenen zamengesteld, benoemd.

— In brieven uit Konstantinopel wordt gezegd, dat de bezorgdheid, ontstaan ten gevolge van de laatste verandering van ministers geheel geweken was; dat *Rifaat*-Bey met *Reschid*-Pacha op zeer vriendschappelijken voet stond, en dat hij zich geenszins als tegenstander van de hervormingen deed kennen, ofschoon hij zich over het geheel als regtzinnig Turk gedroeg, en daarvoor het vertrouwen zijner landgenooten in hoogere mate bezat dan zijn voorganger.

ENGELAND.

LONDEN, den 29sten Mei.

In de zitting van het lagerhuis van eergisteren heeft sir *R. Peel* zijn aangekondigd voorstel gedaan, houdende dat het huis verklaren mogt dat hetzelve geen genoegzaam vertrouwen in de tegenwoordige ministers stelt, en dat het, onder zoodanige omstandigheden met de constitutie streed, dat zij langer in het bewind bleven. De discussien over dit voorstel hebben eergisteren en gisteren geduurd, doch zijn tegen verwachting tot geen einde gekomen. Integendeel is besloten de beraadslagingen op Woensdag den 2den Junij voort te zetten. De heer *Peel* heeft zijn voorstel in het breede ontwikkeld in eene gematigde rede, die door de leden zijner partij uitbundig werd toegejuicht. Hij betoogde onder anderen op historische gronden, hoe, sedert de komst van het Huis van Hanover op den Engelschen Troon, de beroemdste staatslieden, zoo als sir *R. Walpole*, lord *North* en de hertog *van Wellington*, het roer der zaken uit de handen hadden gegeven, zoodra zij, over gewigtige punten, de meerderheid tegen zich hadden, of zelfs, zoo als met lord *Sidmouth* in 1804 het geval was, slechts eene zeer geringe meerderheid aan hunne zijde telden. Hij, sir *R. Peel*, zelf, had, herinnerde hij, deze voorbeelden nagevolgd, en lord *J. Russell*, die thans een anderen weg insloeg, had in een door hem uitgegeven staatkundig werk gezegd, dat geene raadslieden der Kroon aan het bewind konden blijven, bijaldien zij het vertrouwen van het Huis der Gemeenten derfden.

In het andere deel zijner rede somde hij de talrijke gevallen op, in welke lord *Melbourne* en zijne ambtgenooten hunne ontwerpen afgestemd hadden gezien, of tot het wijzigen daarvan, in den geest der Conservativen, genoodzaakt geweest waren. Zoo wel hij, als andere leden der Behoudende Partij, inzonderheid sir *J. Graham*, trachtten tevens de naar hun inzien verkeerd genomen maatregelen van het tegenwoordig Kabinet, zoo wel ten aanzien der buiten- als binnenlandsche politiek, in het het licht te stellen, terwijl sir *R. Peel*, in den loop zijner rede, meermalen te kennen gaf, hoe hij het niet onmogelijk achtte weder tot eersten Minister benoemd te zullen worden, in welk geval hij zeide tijd van beraad te zullen vragen, om te overleggen wat ten algemeenen beste het raadzaamst was. Alles wat hij bij deze gelegenheid voordroeg onderscheidde zich weder, als naar gewoonte, door geregelde ontwikkeling van denkbeelden, met de meest mogelijke bescheidenheid gepaard, welke door verscheiden leden die hem ondersteunden op verre na niet in gelijke mate bewaard is.

Van de ministeriële zijde is hierop voornamelijk geantwoord, dat het ministerie van sir *Robert Peel* zelven in 1835 eenige maanden in dienst gebleven was, ofschoon het verscheidene nederlagen in het huis had geleden. Eenigen der ministeriële sprekers drongen er sterk op aan, dat de ministers, alvorens af te treden, eene ontbinding van het parlement en nieuwe verkiezingen moesten beproeven. Zij telden al het goede op, hetwelk lord *Melbourne* en zijne ambtgenooten in de laatste vijf of zes jaren hadden verrigt, spraken van de rust, die zij binnen 's lands en in de kolonien, te midden van velerlei moeijelijkheden, hadden weten te bewaren of te herstellen, en beweerden, dat de optreding van een ministerie *Peel* aan de gunstige verwachtingen, die de massa des volks door de voorgestelde afschaffing der monopolien van suiker, timmerhout en graan had opgevat, den bodem inslaan en misschien tot gevaarlijke oplusten aanleiding geven zou. De heer *Hutt* zeide, dat hij in de staatkundige bekwaamheid van sir *Robert Peel* alle vertrouwen stelde, maar dat deze door de bekrompene vooroordeelen van zijne vrienden, de tory's, belet zou worden om het goede, dat hij beoogde, te doen. De heer *Grattan*, een der Iersche vertegenwoordigers, sprak in dienzelfden geest. Hij merkte aan, dat de heer *Peel* in zijne rede met geen enkel woord van Ierland gewaagd had, en dat deze staatsman, juist omdat hij door eene hartstogtelijke partij omringd was, dat eiland niet in rust zou kunnen houden.

Overigens hebben de voorgestelde veranderingen in de graanwetten dikwijls den grondtoon van deze beraadslagingen uitgemaakt. Dat de meerderheid van het lagerhuis tegen dezen voor de grondbezitters zoo sluitenden maatregel gestemd is, schijnt niet twijfelachtig; maar er zijn leden, zoo als lord *Worsley*, die verklaard hebben zoowel tegen het ministeriële voorstel betrekkelijk de graanwetten, hetwelk den 4den Junij behandeld zou worden, als tegen de door sir *Robert Peel* voorgestelde algemeene gisping van het ministerie *Melbourne*, te zullen stemmen. De omstandigheid maakt het eenigzins twijfelachtig, of de heer *Peel* wel eene genoegzame meerderheid zal kunnen verwerven. Weder zijn er mannen der behoudende partij geweest, die het in krachtige bewoordingen aan de ministers tot eene misdaad hebben aangerekend, dat zij, om de gunst der groote massa te winnen en zich nog eenige dagen langer staande te houden, niet geschroomd hebben de graanwetten aan te randen en daardoor het land in rep en roer te brengen. Sir *James Graham* vergeleek het gedrag der ministers in deze met de handelwijze van *Simson*, die 300 vossen, met brandende fakkelen aan den staart gebonden, uitzond in het land der Philistijnen. De vergelijking, die uitbundig werd toegejuicht, ontleende hare geestigheid vooral ook van eene speling met het woord *staart*, welken naam de partij van *O'Connell* en somtijds ook die der radicalen, als zij het ministerie der whigs te hulp komen, sedert lang dragen.

— Nergens blijkt nog met zekerheid, dat het slotprotocol wegens de vereffening der oostersche zaken, gelijk de *Times* gemeld heeft, door de Vertegenwoordigers van al de groote Mogendheden alhier, werkelijk reeds is geteekend.

— Over het zuidoostelijk gedeelte van Engeland is Donderdag avond tusschen acht en negen ure een zwaar onweder losgebarsten, dat vooral in Berkshire van ongemeen groote en talrijke hagelsteenen vergezeld ging, die duizenden van glasruiten vernield en ook aan het gewas groote schade veroorzaakt hebben.

— Gedurende het vorige jaar zijn in deze hoofdstad niet minder dan zeventigduizend zevenhonderd personen, voor korteren of langeren tijd, in verzekerde bewaring genomen, waarbij het opmerking verdient dat ver het grootste gedeelte hunner noch lezen noch schrijven kon, hetwelk als bewijs wordt aangevoerd dat de neiging tot misdaad naar gelang der toenemende beschaving vermindert.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 3 pCt. gec. 90⅝; Ned. 2½ pCt. 52⅝; Id. 5 pCt. 100; Spanje 24; Portugal 20½; Braz. 68½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 1sten Junij.

Naar men verzekert, is er door Z. M. bepaald, dat er bij het leger een groote staf zal worden ingesteld, en dezelve bestaan uit: 1°. de veldmaarschalken; 2°. de inspecteurs-generaal der infanterie en kavalerie; 3°. zoodanige andere groote waardigheden, als in tijd en wijlen zullen worden daargesteld; 4°. de adjudanten, ordonnans- en andere officieren, bij Z. M. en HH. KK. HH. de Prinsen dienstdoende.

— Men verneemt, dat bij het wapen der infanterie van het Oostindische leger, in hunne tegenwoordige rang en anciënniteit overgeplaatst zijn de 2de luitenants *M. van Suchtelen*, van het regement jagers, *C. L. Schukking*, van het 8ste *E. H. Graffé*, van het 5de en *W. E. Visser*, van het 8ste regement infanterie.

— Z. M. heeft benoemd, tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, den majoor der artillerie, *A. W. de Bruin*, voorloopig belast met de directie der afdeeling van het materieel bij het departement van oorlog.

— Z. M. heeft den tweeden luitenant *T. van Capellen*, van het regement rijdende artillerie, in zijnen rang en anciënneteit overgeplaatst bij het wapen der infanterie in Oostindië.

— Uit Leijden schrijft men nader, omtrent de komst des Konings op het navolgende:

» Zoo wij vernemen, zal onze stad bij de aanstaande komst van Zijne Majesteit prachtig versierd en des avonds luisterrijk verlicht wezen. Onderscheidene eerepoorten zullen worden ingerigt en de verlichting op de voornaamste straten en grachten buurtsgewijs geschieden, hetgeen een heerlijk effect zal doen.

Verder verneemt men dat ook eene deputatie van heeren studenten te voet, met de faculteitsbanieren aan het hoofd, zich bij den trein zal bevinden; dat Z. M. kort na zijne komst audientie zal verleenen, en dat des middags een prachtig diner aan Z. M. zal gegeven worden in de gehoor- of concertzaal op de Breestraat.

— Te Amersfoort heeft men aanschrijving ontvangen, dat Z. M. de Koning, Woensdag den 2 Junij, die stad met Hoogstdeszelfs komst zal vereeren, op zijnen togt naar Arnhem.

— Aangaande het bezoek des Konings, schrijft men nader uit Arnhem, dat Z. M. niet Woensdag, maar Donderdag aldaar verwacht wordt. De gouverneur der provincie en de provinciale commandant, generaal-majoor *Mathon*, benevens het stedelijk bestuur en de eerewacht, onder het kommando van den heer *van Voorst* zullen Z. M. opwachten ter hoogte van den Sterrenberg. Des avonds zal alleenlijk het gouvernement geillumineerd zijn, terwijl de muzijk der 3de afdeeling, wier overkomst op verzoek van genoemden generaal toegestaan is, zich op de markt zal doen hooren. De algemeene illuminatie zal vrijdag plaats hebben, als wanneer er des morgens audientie zal zijn bij Z. M., des middags diner in de zaal der provinciale Staten en des avonds receptie der dames, en huize van den gouverneur. Wijders worden er uit Zutphen dragonders verwacht.

Z. M. wordt ook te Nymegen verwacht, doch de juiste tijd, wanneer de Koning die stad zal bezoeken, is aldaar nog onbekend, meenende men te weten, dat Z. M. regtstreeks van Arnhem naar de residentie zal terugkeeren. Intusschen worden er te Nijmegen groote toebereidselen gemaakt tot Zr. Ms. luisterrijke ontvangst.

— Bij besluit van Z. M. zijn benoemd tot lectors aan de hoogeschool te Utrecht, de heeren *J. J. Dodt van Flensburg* en *J. Venning*, de eerste in de duitsche, de laatste in de engelsche taal- en letterkunde.

— Uit 's Hage wordt van den 29sten Mei geschreven:

» Men verneemt dat op den 28sten dezer ten gehoore bij Z. M. is toegelaten, de gepensioneerde generaal-majoor der artillerie *Camp*, met zijne negen zonen, allen officieren van het Nederlandsche leger, na alvorens te Delft deszelfs vijftigjarig huwelijksfeest te hebben gevierd. Opmerkenswaardig moet het geweest zijn den tachtigjarigen hoogstverdienstelijken grijsaard deze schaar van officieren den geliefden koning te zien voorstellen. Bedriegen wij ons niet, dan is deze de oude krijgsman, welke door professor *Bosscha*, in zijne *Neerlands heldendaden te land*, onder de helden van de laatste verdedigers der republiek en Oranje wordt gerangschikt, en wiens voorvaderen de gehechtheid aan Oranje en Nederland met hun bloed bezegelden.”

— Z. K. H. Prins *Alexander* werd gisteren op het Loo verwacht, met een zeer aanzienlijk gezelschap en gevolg, tot het bijwonen der Valkenjagt, welke op den 1 Junij geopend en dit jaar bijzonder luisterrijk zijn zal.

— De baron *Schimmelpennick van der Oye* is in de residentie aangekomen om op heden den 1 Junij, de portefeuille van het departement van binnenlandsche zaken over te nemen.

— Donderdag avond is in de residentie aangekomen Z. D. H. de regerende hertog *van Nassau*, die zijn intrek in het hôtel *de Oude Doele* genomen heeft. Dadelijk na deszelfs aankomst heeft Z. D. H. zich naar het Paleis begeven, om Hunne Majesteiten te begroeten. Vrijdag middag heeft de hertog ten hove gedineerd, en is des nachts naar Rotterdam vertrokken, om van daar op gisteren de reis naar Londen voort te zetten. Gedurende zijn verblijf in de residentie heeft Z. D. H. het Japansche magazijn van den heer *Boer*, op het Plein, bezocht, in welk magazijn mede door den Prins *de Joinville* eenige voorwerpen gekocht zijn.

Laatstgenoemde Prins is Zaturdag morgen vroegtijdig van deszelfs uitstap naar Rotterdam en Vlissingen te 's Hage teruggekeerd, en heeft zich daarna naar het *Huis de Raaun* begeven tot bijwoning van een dejeuner bij Z. K. H. Prins *Frederik der Nederlanden*. Vervolgens heeft hij ten hove gedineerd, en afscheid genomen van Hunne Majesteiten en de verdere leden van het koninklijk geslacht. Zondag ten 6 ure, heeft Z. K. H. de residentie verlaten, is naar Katwijk gereden, om aldaar de groote sluizen te zien, en zou van daar zijne reis naar den Helder voortzetten, om zich nog dien avond aan boord van *la Belle Poule* in te schepen, wordende Z. K. H. tot daar vergezeld door Z. Exc. den Franschen gezant, baron *de Bois-le-Comte*, die den Prins overal gedurende zijn verblijf hier te lande begeleid heeft.

De gezegde Prins gedurende zijn bezoek op Feijenoord de inrigting der nieuw gebouwde stoomboot *de Waal* geroemd hebbende, stond aan den heer *Roentgen* op de welwillendste wijs het verzoek toe, dat die stoomboot voortaan den naam van Prins *van Joinville* zou dragen, en bestelde tevens eene stoom-machine van 450 paardenkrachten.

— Omtrent het bezoek des Prinsen te Vlissingen wordt van daar geschreven:

Gisteren morgen ten 10 ure is de Prins *de Joinville*, met het koninklijk stoomjagt *de Leeuw*, onder het afwisselen der gewone salutschoten, te Vlissingen aangekomen. HH. Exc. de staatsraad gouverneur dezer provincie en de vice-admiraal *Gobius*, benevens de heer generaal-majoor provinciale kommandant en de heer burgemeester der stad Vlissingen, hebben den prins bij het aan wal stappen verwelkomd, waarna de officieren der zee- en landmagt, aldaar aanwezig, aan Z. K. H. zijn voorgesteld geworden. En aangezien de komst van Z. K. H. voornamelijk ten doel had, om de maritime etablissementen en de verdedigingsmiddelen van Vlissingen van nabij te leeren kennen, zoo heeft Z. K. H. dan ook alles wat daartoe betrekking had met de meeste naauwgezetheid in oogenschouw genomen, waarna de Prins Zr. Ms. fregat *de Rijn*, op de reede, heeft geinspecteerd en zich vervolgens naar Breskens begeven.

» Na aldaar het havenfort en de militaire positie te hebben gezien, heeft Z. K. H. de terugreize met hetzelfde stoomjagt wederom naar Rotterdam aanvaard, na alvorens aan den heer staatsraad gouverneur en den heer generaal-majoor *Knoll* voornoemd, welke Z. K. H. alom hebben vergezeld, in de vleijendste bewoordingen, zijne tevredenheid te hebben betuigd, over al het wetenswaardige, dat Z. K. H. op dien dag heeft gezien en de wijze waarop hoogstdezelve is ontvangen, en waardoor dit kortstondig verblijf, in een oord aan zoo veel zeeroem verbonden, immer eene aangename herinnering zal opleveren; terwijl wij er ten slotte naar waarheid mogen bijvoegen, dat de Prins *de Joinville*, bij een ieder, zoo civiel als militair, die de eer heeft gehad hem te naderen, gevoelens ten zijnen aanzien heeft doen geboren worden, die voor hem vereerend en voorzeker niet spoedig zullen worden vergeten.

— Men verneemt, dat hetgeen dezer dagen door de dagbladen vermeld is, omtrent den afloop der werkzaamheden van de commissie te Antwerpen, voor de regeling van de vaart op de Schelde, ongegrond is.

— Naar men verneemt heeft Z. M. bepaald, dat met den laatsten Mei eervol ontslag is verleend aan den kapitein ter zee *H. W. van Maren*, van zijn bevel over het Oost-Indie teruggekomen fregat *de Maas*, en dat dit bevel met den 1sten dezer tijdelijk zal opgedragen zijn aan den zich thans op non-activiteit bevindenden kapitein-luitenant ter zee *H. W. T. Coops*.

— Den 29sten ll. zijn van den Helder naar Vlissingen gestevend Zr. Ms. fregat *Palembang*, kommandant kapitein ter zee *Rietveld*, en Zr. M. brik *de Zwaluw*, kommandant de kapitein-luitenant ter zee *Enslie*.

— Te Varik is in den namiddag van den 28sten ll. een felle brand ontstaan ten huize van den koornmolenaar *A. Verweey*, welke zoo spoedig toenam dat in minder dan een half uur tijds, het huis met het achterhuis, schuur en stal, benevens een hooiberg een prooi der vlammen zijn geworden. De ongelukkige eigenaars, man, vrouw en vijf ongehuwde kinderen hebben niet alleen al hunne kleederen, genoegzaam al hun huisraad en eenig vee zien verbranden, maar ook de vrouw en twee der zoons zijn deerlijk gebrand. Hoewel onzeker, schijnt de brand aan de onvoorzigtigheid van een jong kind te moeten toegeschreven worden. De gebouwen waren verzekerd, maar naar gemeld wordt verre beneden derzelver waarde ingeschreven.

— Te Groningen is den 20 dezer, in vijf en veertig jarige ouderdom, overleden Dr. *Agathon Schneither*, sedert den jare 1820 rector der Latijnsche scholen aldaar, vroeger aan het hoofd van het gymnasium te Wageningen en daarna rector te Deventer, een man van groote verdiensten en van een zeer beminnelijk karakter. Zijn vroegtijdige dood is een gevoelig verlies voor de maatschappij in het algemeen, en mag onherstelbaar genoemd worden voor zijne weduw en zeven kinderen.

— In de Middelburger courant leest men:

» Wegens de zijdewormenteelt alhier verneemt men nader, dat het zich laat aanzien, dat men niet alleen voortgaan met dezelve proeven te bewerkstelligen, maar zelfs dat reeds een lokaal in die omtrek dezer stad daarvoor opzettelijk schijnt in gereedheid te zijn gebragt, voorzien met al die vereischten daaraan verbonden, en welke gelegenheid voor nog ruimere uitbreiding bijzonder schijnt te zijn geschikt. Ook de moerbezien-plant, welke tot voornoemde teelt onmisbaar is, geniet verdere voortplanting. Mogt die achtingswaardige ingezeten voor het daaraan te koste leggende naar wensch slagen, zoo wordt daardoor het zoo prijzenswaardige oogmerk bereikt.”

De *Deventer Courant* behelst omtrent de opgravingen bij Markelo en Goor het volgende:

Men heeft het nog niet ver gebragt in de Geologie van ons land, d. i. de Wetenschap, welke de geschiedenis der natuurlijke veranderingen opspoort, die vroeger en later op onzen bodem hebben plaats gehad. Doch zij neemt meer en meer toe, naar gelang men onze gronden leert kennen, waartoe bijzonder de putboringen op onderscheidene plaatsen belangrijke bijdragen moeten opleveren. Een onzer vaderlandsche Genootschappen heeft, misschien nog te vroeg, eene prijsverhandeling over dit aantrekkelijk onderwerp uitgeschreven. Ons land, dit weet men reeds, is, voor een groot en bijzonder voor het oostelijk gedeelte, een produkt der zoogenoemde *vloedvorming* (*diluvium*), waarbij geweldige stroomingen of andere natuurkrachten gedeelten van vroegere vorming, zand, steenen enz. dooreengeworpen en tot nieuwe lagen zamengelegd hebben. Het schijnt ook beslist, dat een groot gedeelte onzer steensoorten van Noordschen of Skandinavischen oorsprong is, eens door zulk eene geweldige natuurkracht herwaarts gerold. Reeds de oppervlakte onzer Overijsselsche heiden, met hare verstrooide, somtijds verbazend groote, door het water afgeronde granietsteenen wordt er voor als bewijs aangevoerd.

In deze lagen van onzen bodem heeft men van tijd tot tijd belangrijke voorwerpen gevonden, ook overblijfselen van dierlijke schepselen. Martinet spreekt, in zijnen *Katechismus der Natuur* I. D. bl. 215, van versteende zee-appelen of zee-egels uit Overijssel, van versteende zeeschelpen en haaitanden, gedolven uit de Twikkelsche vaart bij Delden. De schrijver van den *Tegenw. Staat van Overijssel* (Mr. G. Dumbar) I bl. 40 zegt ook, dat de heerschappij, welke de zee ten eenigen dage over den grond, dien wij thans bewonen, gevoerd heeft, bij gelegenheid van het graven der Twikkelsche vaart gebleken is, en meldt, dat te Oldenzaal, aan den zolder der sekretarijkamer, eene walvischrib hangt, die, gelijk de overlevering luidt, voor eenige honderde jaren in een veen nabij die stad gevonden is. Waarschijnlijk is het been, dat nog bij de Vischpoort te Deventer aan eene keten hangt, waaromtrent hoegenaamd geene overlevering is, doch dat ook voor een gedeelte van eenen walvisch gehouden wordt, van dergelijken oorsprong, hetgeen men om de zeldzaamheid op die wijze heeft bewaard.

De opgravingen, welke onlangs bij Markelo en Goor gedaan zijn, openen een nieuw veld van onderzoek. Men heeft die bewerkstelligd, om grind te verkrijgen tot het aanleggen van den nieuwen weg tusschen Goor en Lochem. De hoogten van de *Hulpe* en den *Hemmel* bij Markelo, en de *Herikerberg*, op kleinen afstand van hier tusschen Markelo en Goor, boden er eene gunstige gelegenheid toe aan. Het trok reeds de opmerkzaamheid, dat zich op den *Hemmel*, op eene hoogte van 30 à 40 voeten boven den daar langs loopenden straatweg van Deventer naar de Hannoversche grenzen, eene bron van zuiver water vertoonde, die door de werklieden, om onbelemmerd te kunnen voortgaan, weder gestopt is, en die men hoopt, dat nader zal onderzocht worden; maar bovendien kwamen op den *Hemmel* en den *Herikerberg*, onder de daar opgegravene steensoorten, op niet zeer aanmerkelijke diepte, beenderen van groote dieren voor den dag, vele in eenen staat van volkomene versteening, met eene harde korst overtogen, waarin afdrukselen van zeeschelpen of ook kleine steentjes. Men meent tot hiertoe, dat zij tot het geslacht der walvisschen behooren. Voorts zijn er eene menigte zoo groote als kleine tanden gevonden, gedeeltelijk in eene scherpe spits eindigende, gedeeltelijk iets omgebogen, die men voor tanden van haaijen houdt. Het ontbreekt ook niet aan versteeningen van stukken hout, conchylien enz.

Het is buiten twijfel, de vloed, die eens alles medesleepte, heeft hier in deze Twentsche hoogten belangrijke dingen nedergelegd, die een opzettelijk onderzoek der wetenschap waardig zijn. Het ongeoefende oog wordt reeds getroffen door de zonderlinge vorming en de menigvuldige verscheidenheid der steensoorten en andere delfstoffen, welke de schoot der aarde oplevert; hoe veel meer zou het oog van den kenner ontdekken, tot verrijking eener wetenschap (die in hare toepassing op de natuurlijke geschiedenis van onzen bodem nog zoo arm is.) Deze Twentsche streek is in vele opzigten een belangrijk plekje gronds, thans even aantrekkelijk voor hem, die in den voortgang der menschelijke industrie behagen heeft, als voor den vriend van fraaije natuurtafereelen en voor den oudheidkundige. Had de kunst hier eenigzins aan natuur de hand geboden, door te graven, te planten en te verfraaijen; het zoude, om het bekoorlijke der vergezigten, die men op deze hoogten geniet, niet minder bezocht worden, dan andere fraaije oorden van ons land. En daar in de vlakten, aan den voet dezer bergen, ligt de asch der oude Saksen, die, ten tijde van *Karel den Grooten*, hier eene sterke militaire positie hadden, in hunne grafurnen en heuvelen; en eenige voeten dieper de lijken van schepselen uit eene vroegere wereld, wier afstand van ons niet te bepalen is. Zij behooren tot eene geschiedenis, die niet beschreven en te boek gesteld, maar met onverdelgbare sporen in de gesteldheid van onze aarde is ingedrukt, tot eene huishouding, die in eenen [illegible] strijd der elementen den ondergang vond. Wij hebben [illegible] hun graf opgeslagen: en eens vestigt zich eene nieuwe schepping [illegible] onze!

Wij vermeenen de aandacht onzer lezers [illegible] de annonces door den heer A. Loonen voor eenige dagen in deze Courant geplaatst, nopens zijne fabriek van *was-* en *vetkaarsen*, beiden door stoom gegoten wordende. Blijkens het berigt, heeft de eerstgenoemde soort, of *bougies de l'Etoile* voor tafel, piano, concerten en rijtuigen, wegens hare deugdzaamheid en helder licht, te Parijs en Brussel reeds een vijftal zilveren en gouden medailles behaald, terwijl de *vetkaarsen* zich door hare witheid, zuiverheid en heldere vlam onderscheiden. Op zich-zelve zou dit reeds genoeg aanbeveling verdienen, maar de heer Loonen mag deze bij zijne landgenooten met te meer regt inroepen, daar het hier een inlandsch fabricaat betreft, op eene nieuwe wijs bewerkt wordende, en alzoo een nieuwen tak van Nederlandsche nijverheid daarstellende; zoodat wij ons vleijen mogen, dat deze zijne nieuwe onderneming, zoo met betrekking tot de genoemde kaarsensoorten, als die voor *kerkgebruik*, bij zijne stad- en landgenooten den verdienden bijval en aanmoediging zullen zal te beurt vallen.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.